

CUPRINS

Prefață 7

CARTEA ÎNTÂI

DEVENIREA

1. Strada mea	11
2. Casa mea	16
3. Biserica	21
4. Italienii	28
5. Irlandezii	34
6. Mama	43
7. Marea explozie (ai auzit ce s-a întâmplat...)	49
8. Vraja radioului	55
9. A doua venire	59
10. Omul-spectacol (Lordul dansului)	65
11. Bluesul muncitorului	69
12. Acolo unde sunt formațiile	73

13. The Castiles	81
14. A fost odată un Steven mic	103
15. Pământul	112
16. Clubul Upstage	121
17. Tinker (Surfin' Safari)	132
18. Steel Mill	140
19. Întoarcerea acasă	160
20. O vară fără sfârșit	168
21. Beatnik Deluxe	175
22. California Dreamin' (dubla doi)	182
23. Țsta-i bar, deștepților	189
24. Tot înainte	195
25. Pe o nouă cale	204
26. La drum întins	211
27. <i>The Wild, the Innocent and the E Street Shuffle</i>	216
28. Satellite Lounge	227

CARTEA A DOUA

BORN TO RUN

29. <i>Born to Run</i>	233
30. Jon Landau	239
31. Thunder Road	247
32. Potul cel mare	252
33. E-Street Band	264
34. Clarence Clemons	271
35. Contracte noi	277
36. La braț cu legea	286
37. <i>Darkness on the Edge of Town</i>	292
38. Povârnișul	301
39. Relaxare	305
40. <i>The River</i>	310

41. Hitsville	323
42. Ziduri, vă salut	333
43. <i>Nebraska</i>	337
44. Izbăvește-mă de nicăieri	340
45. California	347
46. <i>Born in the USA</i>	353
47. <i>Buona fortuna, fratello mio</i>	359
48. Gloria	363
49. Întoarcerea acasă	382
50. <i>Regresar a México</i>	387
51. <i>Tunnel of Love</i>	393
52. Spre California	405

CARTEA A TREIA

DOVADA VIE

53. Dovada vie	415
54. Revoluția roșcată	418
55. Schimbări	422
56. LA în flăcări	425
57. În fața altarului	427
58. Cutremurul Sam	435
59. „Streets of Philadelphia”	445
60. <i>The Ghost of Tom Joad</i>	449
61. Omul din Vest	455
62. Femeia din Est	465
63. Regele din New Jersey (zile hollywoodiene)	469
64. Punct și de la capăt	472
65. Renașterea	474
66. <i>The Rising</i>	491
67. Estul sălbatic	499
68. <i>The Seeger Sessions</i>	505

69. <i>Magic</i>	511
70. <i>Duminica Super Bowl-ului</i>	517
71. <i>Mai departe</i>	522
72. <i>Wrecking Ball</i>	526
73. <i>A pierde ploaia</i>	529
74. <i>Turneul Wrecking Ball</i>	534
75. <i>De la zero la șaizeci într-o clipită</i>	543
76. <i>O lume într-un garaj</i>	547
77. <i>High Hopes</i>	550
78. <i>Frontul de acasă</i>	556
79. <i>De mult era timpul</i>	561
Epilog	565
<i>Mulțumiri</i>	568
<i>Credite fotografice</i>	570

BRUCE SPRINGSTEEN

BORN TO RUN

Traducere din limba engleză și note
de Mircea Pricăjan

Ne-am întâlnit pe fugă de cealaltă parte a Oceanului. Totul s-a dovedit prea confuz și a sporit stresul unui turneu deja dificil, așa că am convenit să amânăm rezolvarea situației până la întoarcerea noastră în SUA. Odată ajunși acasă, ne-am întâlnit la un restaurant unde Mike mi-a ridicat în slăvi clauzele îmbunătățite ale noului contract. Era mai bun decât vechiul act, dar acum, că venise momentul socotelii, voiam să știu cum fusesem tratat sub fostul contract înainte să semnez ceva nou. Aveam așteptări simple: procentaje normale pentru management, producție și publicare. Să împărțim mălaiul și să ne vedem de drum. Eram pe val! Partea dificilă trecuse. Problema era că eu *nu* asta semnasem. La început fusesem prea intimidat de ideea unor contracte pentru a le lua în serios. Acum venise vremea să stăm și să judecăm, iar dacă aveam să prelungim colaborarea, trebuia, înainte de a mă angaja cu încredere într-o nouă învoială cu Mike, să înțeleg la virgulă termenii contractuali. Mi se părea de bun simț.

Am cerut un avocat. Mike și reprezentantul său legal mi-au găsit unul. M-am gândit că e la cacealma, dar tot voiam să văd ce se va întâmpla. Ne-am întâlnit la un restaurant din New York City. Avocatul s-a concentrat asupra termenilor îmbunătățiți ai noilor convenții de colaborare, ferindu-se totodată să aducă în discuție repercusiunile celor vechi. Știam că tocmai acelea aveau să determine rezultatele financiare finale ale ultimilor cinci ani de colaborare dintre mine și Mike, motiv pentru care voiam să știu ce *prevedeau*. M-a îmbrobodit. Am rămas cu senzația că băjbăi prin dedesubturile relației mele cu Mike. Regulile jocului erau foarte diferite aici față de cum erau în studio sau în turneu, unde știam ce și cum, știam exact ce se aștepta de la mine. Acea era lumea mea. Aici, intrasem în ultimul cort, acela de la capătul promenadei, unde în capul mesei stă *afacerea* cu muzică. În partea dreaptă șade un contabil ochelarișt, cu cozoroc verde, încovoiat peste mașina de socotit în care lovește cu degetele, fiecare lovitură fiind un nou cui în sicriul tău. În stânga, muzica, având o expresie indecisă pe figură, este legată de scaun și are căluș

în gură. Ironia sorții făcea că eu însumi eram răspunzător în bună parte de existența aceluia cort acolo, în colțul micului meu carnaval personal. Mike n-ar fi trebuit să fie așa hrăpăreț, însă asta se datora și faptului că fricile mele de novice, nesiguranța și refuzul de a-mi asuma vreo răspundere îl încurajaseră în acest sens. Asta e.

Aveam nevoie de un sfat. Cineva din afara influenței lui Mike. Cât lucraserăm la *Born to Run*, prietenia mea cu Jon Landau se cimentase. Știam că Jon nu este mai presus de propriile-i sentimente sau interese. Cine este? Dar Jon nu vorbise niciodată de rău și nici nu minimalizase realizările lui Mike. Nu se propusese niciodată pe sine în altă ipostază decât aceea de prieten și producător. Știam că nu există altă persoană în ale cărei inteligență și corectitudine să am mai multă încredere, așa că l-am sunat. Prin intermediul lui Jon l-am cunoscut pe Michael Mayer, avocat. Mike Mayer era un tip solid, cu păr creț și o încredere de sine care ar fi mutat munții din loc. După ce mi-a studiat contractele, i-am făcut o vizită la birou, unde m-a informat plin de veselie că sunt cele mai proaste contracte pe care îi căzuseră ochii de la ale lui Frankie Lymon încoace. Mi-a spus că indienii Lenape (tribul nostru din Jersey) făcuseră o afacere mai bună când vânduseră Manhattan-ul pe douăzeci și patru de dolari decât aș face eu dacă s-ar păstra clauzele acelea. În urechile mele a răsunat... sclav!... jecmănit!... conflict de interese!... Eram pregătit pentru asta. Și eu credeam că sunt niște contracte de rahat, o simplă formalitate, și tot ce conta cu adevărat era ce urma să spună Mike, ce avea să facă el.

După aceste dezvăluiri neplăcute, am stabilit o întâlnire cu Mike pe subiectul noilor noastre contracte într-un bar mic din New York City. M-a ținut într-o vrăjeală continuă, până seara târziu. Eu am refuzat să semnez și am ajuns să râdem amândoi de să ne prăpădim; am comandat băutură după băutură. Mike și-a depănat povestea lacrimogenă, timpul petrecut împreună, sacrificiile, bla-bla-bla. Mike era întotdeauna o persoană foarte agreabilă, așa că mi-a făcut plăcere să-i ascult pledoaria. Semăna

Aici, la bar, Mike o lua de la capăt... realizările, John Hammond, *Time*, *Newsweek*, un disc vândut într-un milion de exemplare... Îl iubeam pe Mike – îl iubesc și acum – și, în ciuda recentelor descoperiri privitoare la contracte, voiam să ne continuăm colaborarea. Fusese o nebunie, dar și amuzant, și ajunseserăm pe val. Spre capătul unei seri bahice, l-am oprit pe Mike în mijlocul monologului său cusut cu ață albă. „AJUNGE, DĂ-MI PIXUL!”. Am mai dat pe gât un pahar de Jack Daniel's și, având în fața mea pe masă perspectiva clară a următorilor cinci ani din viață, am dat să semnez pe prima linie punctată. Nu era o glumă. Urma să semnez... din nou. Poate o făceam doar ca să scap de povara tuturor chestiunilor ăloră organizatorice, aspectele tehnice, zona în care mi-era rușine de propria ignoranță. Mi-am spus că oricum mă doare în pulă de bani. Aveam deja ce îmi trebuia: o formație, un acoperiș deasupra capului, mâncare, mașină, chitară, muzică, o casă de discuri, un public în formare. Ce dracu', eram singur, aveam doar douăzeci și cinci de ani, socotelile alea mă depășeau complet și eram sătul până peste cap de lumea complicată a adulților care te zăpăcesc cu HĂRȚILE ALEA CRETINE! Să scăpăm odată de căcatul ăsta și LĂSAȚI-MĂ SĂ CÂNT!

Îmbibat de prea mult whisky, am pus pixul pe hârtie. Și atunci am simțit o mână lăsându-se pe a mea. Și o voce a spus: „Nu, nu așa”. Era Mike. Hărțile alea nu aveau să fie semnate niciodată, iar de relația mea cu Mike urma în scurt timp să se aleagă praful.

Ultima întâlnire

Într-o dimineață m-am întâlnit pentru ultima oară cu Mike acasă la mine, în cartierul Atlantic Highlands. Începea să crească tensiunea din cauza chestiunilor nerezolvate. Lumina intra dinspre Sandy Hook Bay prin geamurile panoramice din față când ne-am așezat să lămurim totul o dată pentru totdeauna. Eram

doar noi doi. Cunoșteam acum întregul conținut al fostelor noastre contracte, dar ce însemna asta în comparație cu noi?... Muzica, publicul, experiențele comune, sentimentele reciproce... Am început: „Mike, știi că sunt niște contracte defavorabile mie, dar nu contează. Se pot îndrepta, sunt doar niște bucăți de hârtie. Le putem rupe și să le refacem de la zero. Avem X sumă de bani pentru cinci ani de muncă. Hai s-o împărțim și să mergem mai departe. Spune-mi doar cât îmi revine mie și cât, ție”. Mă interesa un răspuns sincer și rațional. În schimb, Mike a spus: „Păi... depinde. Dacă semnezi cu mine pentru încă cinci ani, o parte semnificativă din sumă va fi a ta. Dacă nu... probabil foarte puțin”. Am știut din clipa când Mike a spus „depinde” că avem o problemă. Încă cinci ani din viață pentru un procent onest din cei cinci ani de muncă scurși deja nu era genul de ecuație pentru care luasem chitara în mână, îmi clădisem viața și îmi croisem un viitor, indiferent cât de neînsemnat. Mike a plecat.

În zilele următoare am mai negociat puțin și a fost cât pe ce să ajungem la un acord. Multe dintre clauzele noilor contracte aveau să se aplice retroactiv contractelor anterioare și vechile înțelegeri aveau să fie invalidate. Eram mândru și ușurat, crezând că am ajuns la un numitor comun rezonabil. La scurt timp după aceea am primit un telefon de la Mike. Mi-a explicat că tatăl lui îl sfătuisese să nu renunțe la cioara din mână (acea jumătate de milion de dolari) în condițiile în care nu are nici o garanție a succesului viitor. Am încercat să-i explic, la rândul meu, că nu e vorba despre nici o cioară, că riscurile oricum le împărțim, dar n-am avut cu cine să vorbesc. Cuvântul tatălui părea să atârne mai greu decât al meu. Am pus receptorul în furcă, am format numărul din nou și am spus: „Trimite avocații”.

Mai târziu mi-a picat fisa că poate descoperisem un punct nevralgic al încrederii lui Mike în mine. Ce moment „bine” ales! Asta ar fi contrazis tot ce știam despre el și tot ce simțeam pentru el încă din ziua când ne-am cunoscut. Nu exista om mai fidel ca Mike Appel. Activam însă într-o branșă foarte volatilă,

unde minunile de o zi sunt cu ghiotura și o jumătate de milion de dolari reprezintă o sumă peste care cei ca noi s-ar putea să nu mai dea niciodată. Știam cum gândea Mike, știam că i-ar fi extraordinar de greu să renunțe la controlul asupra acelei sume. *Nimic* este destul de ușor de împărțit, dar *ceva*... aici e buba, mai ales primul și foarte posibil singurul tău *ceva*.

Am stat multe nopți treaz întrebându-mă ce înseamnă banii și contractele? Ce cuantifică, ce simbolizează? Se părea că, pentru Mike și pentru mine, însemnau *ceva* mai mult decât prietenia noastră, mai mult decât tot ce făcuserăm și mai puteam face împreună. Mai mult decât trecutul, prezentul și viitorul nostru. Nesiguranța și patima nestăpânită a lui Mike, poate împreună cu propria-mi ignoranță asumată, convingerea intimă că toate acele *hârtii* nu înseamnă nimic făcuseră ca ele să intervină între noi. Distruseserăm bucuria, afecțiunea și încrederea pe care le investiserăm unul în celălalt.

Ce semnificau pentru mine contractele?... Control? Putere? Autodeterminare? „Sandy, de-acum nu mai am nici un șef”? Încăpățânarea ca *afacerile* să se muleze după viziunea mea asupra lumii? Poate că da. La fel era și pentru Mike?... Putere, control, recunoaștere din partea părintelui său, drept de proprietate asupra succesului nostru și confirmare personală a modului în care *el* vedea relația noastră? Mulți, dacă nu cei mai mulți manageri abili de școală veche aveau o latură machiavelică. Idolul lui Mike era managerul lui Elvis, colonelul Tom Parker. Îmi plăcea mult Elvis și aranjamentul ar fi funcționat de minune pentru noi doi, numai că eu nu aveam *să fiu* Elvis. Zilele acelea apuseseră. *Eu* încercam din răspuțeri să *nu* fiu Elvis. Forțe interioare puternice mă motivau să-mi modelez conștient muzica și viața pe care o aveam de trăit. Te lăsam să mă ajuți, aveam nevoie de ajutorul tău, dar îmi trebuia certitudinea că eu dețin controlul. Asta era toată ideea, dincolo de entuziasmul, de încântarea cu care descopeream cum îmi dezvolt talentele; la asta se reduceau toți anii de muncă și acesta era muntele de care se izbise acel „depinde” al lui Mike. Pe acest subiect eram, din principiu, de neclintit.